

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורך

לב לדעת ואננים לשמע

תקציר: סדרת הגיליונות בנושא מצות תלמוד תורה; החלק הראשון ללמד את בנו תורה, גיליון 392 - 'אדר חיוב האב ללמד את בנו תורה'. גיליון 393 - 'בן חמש שנים למקרא'. גיליון 394 - 'מנהג תלמודי התורה בזמננו'. גיליון 395 - 'פולמוס החיידרים בזמננו'.

החלק השני ללמוד בעצמו תורה, גיליון 396 'מצות תלמוד תורה'. הגיליון הנוכחי 397 'מצות ידיעת התורה'.

לאחר שהתברר (בגיליון הקודם 396) מקור החיוב ללמוד תורה בעצמו, יתברר (בגיליון הנוכחי 397) שיש כמה חלקים ופרטי דינים במצות לימוד התורה שיש חיוב ידיעת כל התורה כולה, ושיטות שונות בצורת הלימוד איך ומה ללמוד. מה הוא בגדר חובה, ומה הוא בגדר תוספת מעלה טובה.

כל לומד תורה צריך רב שילמדהו איך 'לדעת ללמוד כהלכה'. וכמבואר באבות (פרק א משנה ו) עשה לך רב. עוד מבואר (אבות פרק ו משנה ה) במנין

מ"ח קניני תורה, שהקנין הראשון הוא 'בתלמוד'. וכי מאי קמ"ל ודאי שצריך ללמוד, וביאר בתפארת ישראל (יכין אות טט) שבדרי תורה צריך שיקבלם מרב, ואי אפשר להוציאם על ידי שכלו כשאר חכמות.

על הפסוק (דברים פרק כט פסוק ג) וְלֹא יִתֵּן ה' לָכֶם לֵב לְדַעַת. מבואר בגמ' (ע"ז דף ה:), והובא ברש"י (על התורה שם) שמכאן אנו לומדים, שאין אדם יורד לסוף דעתו של רבו וחכמת משנתו עד 40 שנה.

דרכי ושיטות הלימוד העמידם בטוב טעם ודעת בקובץ **יחלק שלל** (קובץ ו עמוד פז), ומצוין בגיליון קצת מדברי גדולי ישראל מהו סדר הלימוד הנכון. ואף אם שיטותיהם אינם עולים בקנה אחד, כבר אמרו על כגון דא בגמ' (גיטין דף ו:): 'אלו ואלו דברי אלקים חיים'.

בחסדי הש"ת עולם התורה פורח בזמננו בצורה נפלאה, בה יתן ד' וכה יוסיף, וכל אחד יכול למצוא את חלקו בתורה ולהבחין במעלות והיתרונות שבכל שיטה, ועל כך מתפללים כל יום - ותן חלקנו בתורתך!

בברכת התורה

עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'מצות ידיעת התורה'

בְּנֵי תוֹרָתִי אֵל תִּשְׁכַּח

חלקי המצוה: מצות לימוד התורה כוללת שני חלקים, החלק הראשון הנלמד מהפסוק 'והגית', הוא עצם לימוד התורה. החלק השני הנלמד מהפסוק 'ושנתתם', הוא ידיעת התורה, כלשון הגמ' (קידושין דף ל), שיהיו דברי תורה מחודדים בפיו, (חזור עליהם ובדוק בעומקם. רש"י) שאם ישאלך אדם אל תנגמם ותאמר לו אלא אמור לו מיד.

וכתב הר"ן (נדרים דף ח). שמכאן המקור לחיוב כל אדם ללמוד תמיד יום ולילה כפי כחו. כלומר, שבכדי להגיע למצב שכל דברי התורה יהיו משושנים בפיו, צריך ללמוד יום ולילה כפי כוחו. וכפי שפסק **בשו"ע הרב** (הלכות תלמוד תורה פרק ב סעיף ג) שיש חיוב דאורייתא לחזור תמיד על לימודו, ועכשיו שהכל כתוב אין חיוב לחזור 101 פעמים בשעת לימודו ממש, כי אם שיהיו שנונים ומחודדים בפיו ולא יגמגם לשואלו.

על הפסוק (דברים פרק ד פסוק ט) וְכִן הִשְׁמַרְתָּ לְךָ וְשָׁמַר נִפְשְׁךָ מֵאֵד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים דּוֹרֶשֶׁת הַגַּמ' (מנחות דף צט:) שיש איסור לאו לשכוח את הלימוד. וכתב **בשו"ת אגרות משה** (חלק ד יורה דעה סימן לו אות ה) שיש מצוה על כל אחד מישראל ללמוד את כל התורה, ומכח האיסור לשכוח את הלימוד, נוצר חיוב לנצל כל רגע פנוי ללימוד, שכן כל זמן שאדם אינו לומד הוא גורם לשכחת הלימוד, ולכן לא מספיק בביעת עתים לתורה בלבד.

1. לימוד, הבנה, ידיעה, חזרה.

חובת 'ידיעת התורה' יש בה שני חלקים;

א. ללמוד ולדעת את כל חלקי התורה, ויהיה תלמיד חכם בקי בשואלים אותו בכל מקום ויודע. לסכם ולחזור היטב על מה שכבר למד - שיהיה שגור בפיו באופן חד וברור כלשון הפסוק (משלי פרק ג פסוק א) בְּנֵי תוֹרָתִי אֵל תִּשְׁכַּח וּמְצוֹתַי יִצַר לְךָ.

ושנינו **במשנה** (אבות פרק ג משנה ח) כֹּל הַשׁוֹכֵחַ דָּבָר אֶחָד מִמְּשַׁנְתּוֹ, מַעְלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאִלּוּ מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ,

שמתאימה לו יותר בדרכי הלימוד והעיון, ואין בכך משום ביטול תורה, גם אם הדבר לא מוסיף לו בידיעת התורה כי אם בהבנת התורה, כמבואר בגמ' (חגיגה ה'): במעשה של רב אידי אביו של רבי יעקב בר אידי, שהיה הולך במשך שלשה חדשים, ולומד אצל הרב יום אחד, וחוזר שלשה חדשים לשמח את אשתו ברגל, והיו מנינים אותו 'בר בי רב דחד יומא', ומעשה זה לא נחשב כביטול תורה, אפילו שהיה ששה חודשים בדרכים, והרי היה יכול ללמוד תורה גם בעמקות בביתו, כיון שהרגיש בעצמו שאצל הרב הוא ילמד יותר באיכות, לכן אינו נחשב כלל לביטול תורה.

וכן לדוגמא כאשר בחור ממתין בתור בכדי לשאול את הר"מ, אין כאן ביטול תורה, כיון שממתין בכדי להבין לעומק את הסוגיות.

וכתב בספר **סדר היום** (לרבי משה מכיר מתקופת הב"ב, בדרך הלימוד) שנהגו בשיבות לפלפל בסוגיות ודברים קשים, למרות שנראה הדבר כאיבוד זמן, שהרי לא מוציאים מכך שום דין ומשפט, אך המטרה בכך כדי ללמוד ליישר את השכל, בשביל שידע להעמיק בעניינים.

מבואר בספר **האשכול** (הלכות ספר תורה עמוד 50) בשם רב פלוטין, **ובתשובות הגאונים** (סימן שלג), הובא **בברכי יוסף** (יורה דעה סימן רמו ס"ק ה), שהמרבים ללמוד בהלכות הפסוקות בלבד, במקום ללמוד את הסוגיות המשוש עם כל השקלא וטריא, גורמים לשכחת התורה וממעטים בתורה, ואסור לעשות כך. והמטרה של ההלכות הקבועות הם למי שכבר למד את הסוגיא ממקורה, ואם יסתפק באיזה דבר יענין בהם.

3. שכר על המנוחה?!

צרכי הגוף: והוסיף באור ישראל שבכלל החלק של 'ושננתם', רשאי להקדיש זמן לענות מנוחה יישוב הדעת ושינה כפי שניצרך לפי טבעו, לישון ולהתאזרר משום 'שמעתתא בעי צילותא' שיוכל יותר להבין ולהעמיק בעיון הלימוד, למרות שמצד קיום 'והגית' אם היה לומד ברמה נמוכה מסתבר שהיה יכול ללמוד יותר זמן, שלימוד תורה בלי הבנה וידיעה אפשר ללמוד גם בלי ראש צלול. [ובבודאי, שגם בשביל מצות 'והגית' של היתר של שינה וצרכי הגוף, והכוונה שחוץ מהשינה הנצרכת ביותר, מותר לישון עוד כדי להיות צלול ובהיר לעמל התורה].

ומבואר **ברמב"ם** (הלכות דעות פרק ג הלכה ג ובשערי דעה (שם) **ובשו"ע** (או"ח סימן רלא), שצריך לדאוג בכל דרכיו שיהיה גופו בריא ושולם לעבודת השי"ת, והעושה כן לשם שמים, עובד את ד' תמיד אפילו כשעוסק בצרכי גופו וישן, והוא שאמר שלמה בחכמתו (משלי פרק ג פסוק ו) **כָּל־כָּרִיכָה דַּעְהוּ וְהוּא יִישֵׁר אַרְיֶהְךָ**.

דברים נפלאים כותב **הט"ז** (אבן העזר סימן כה ס"ק א) מי שאוכל ושותה ומעדן נפשו כדי שיהיה בריא וחזק לעבודת השם יתברך, יש לו שכר כאילו שמתענה, וכן לגבי שינה, ומבאר בכך את **הפסוק** (תהילים פרק קכז פסוק ב) **שָׁנָא לְכֶם מְשִׁפְמִי קוֹם מִצְמַחֵי שֶׁבֶת וגו'** פן יתנו לידידו שָׁנָא, כי מי שלא משכים

שָׁנָאמֵר (דברים ד) **כִּי יִשְׁמָר לָךְ וְיִשְׁמָר נִפְשֶׁךָ מֵאֵד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ**. וכן הוא **בגמ'** (מנחות דף צט:): כל המשכח דבר אחד מתלמודו עובר בלאו, **שנאמר** (דברים פרק ד פסוק ט) **וְיִשְׁמָר לָךְ וְיִשְׁמָר נִפְשֶׁךָ מֵאֵד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים**. ומבואר **בגמ'** (סנהדרין דף צט). הלומד תורה ואינו חוזר עליה דומה לאדם שזוהר ואינו קוצר. וכך היתה דרכם של חז"ל שהיו חוזרים על דבר ארבעים פעמים.

ב. כדי להגיע לדרגת ידיעת התורה, צריך להחכים ולדעת איך ללמוד, והיות חכם בתורה עם שכל חד ומשונין וסברא ישרה, כדי שיוכל לשאת ולתת במלחמתה של תורה, ולעקור הרים בפלפולו וכך ידע את התורה כראוי.

ומדויק מלשון רש"י ששני החלקים נכללים במצות ושננתם 'חזור עליהם' הוא הידיעה, ו'דובק בעומקם' הוא ההבנה, שהמטרה במצות ידיעת התורה, היא להגיע למצב שידוע את דיני התורה ומשפטיה על בורין הלכה ברורה למעשה בכל דבר וענין, ואפילו לצורך עצמו אם אינו מורה לרבים, וכל שכן כאשר הוא מורה לרבים. חובת הלימוד בהבנה, מבואר **בספר היראים** (סימן רנד) שאדם לא ילמד בלי סברא ולא ידע מה הוא קורא, אלא צריך לשמש תלמידי חכמים וללמוד מהם את סברתם.

ההבדל ביניהם: קיים הבדל מהותי בין מצות 'והגית', למצוה של 'ושננתם', שכן מצות לימוד התורה משום 'והגית', מקיים בעצם כל רגע שלומד ו**בכל** דבר תורה שלומד, ואפילו אם יקרא כל חייו את **הפסוק** (בראשית פרק לו פסוק כב) **וְאֶחָזֶת לוֹטֶן תִּמְקַע יְקִים תְּמִיד אֶת מִצְוֹת 'והגית'**, ולא צריך להיות למדן כדי לקיימה כראוי. אבל בכדי לקיים את מצות 'ושננתם', צריך להבין כראוי את התורה, ולהעמיק בחידוד ופלפול חכמת התורה, ולחזור עליה, וללמוד ש"ם ופוסקים באופן שידע לבסוף את אופן קיום כל מצוותיה הלכה ולמעשה.

ומגיעים לדרגה כזו רק אחרי זמן רב של לימוד כראוי הרבה ימים ושינים, עד שמחכים ומחדד את שכלו, באופן שיוכל לפלפל בחכמה ולב נבון לסברא ישרה, וכפי עמלו ויגיעתו, כך יגיע לתכלית הנרצה. ועמל זה אינו רק הכשר מצוה, אלא קיום המצוה עצמה.

הבסיס לכל המאמר שלפנינו, הוא על פי המבואר **באור ישראל** (אגרת כז) שהופיע על ידי הג"ר **יצחק בלאזער זצ"ל** ובו מכתבים ומאמרים מאת רבו המובהק הג"ר **ישראל סלנטר זצ"ל** ומעמיק זאת כשני חלקים. ויש לציין שבספר **דברי יהושע** (מאמר ג פרק ב) גם העמיד את הדברים כעין זה, אולם הוא מגדיר זאת כשלשה חלקים, ודייק כן מדברי הר"ן בנדרים שיש חיוב של 'והגית' ועוד חיוב של 'ושננתם'. **והדברות משה** (קידושין סימן מד עף ב) כותב דברים דומים.

2. הכשר לצורך הלימוד

ככדי שיזכה האדם ללימוד באיכות בעומק ההבנה מדין 'ושננתם', מצינו היתרים מיוחדים הנצרכים לכן, למרות שאילו היה רק מצוה של 'והגית', הוא לא היה זקוק להם.

גולה למקום תורה: מותר לאדם לבטל זמן להרחיק נדוד בדרכים ללימוד מפי רב גדול, ולהיטלטל מעיר לעיר לישיבה

מחמת פסח אתא

כל התורה: כתב בשו"ע הרב (הלכות תלמוד תורה פרק ב סעיף י), אחרי שאדם כבר יודע היטב את כל כל ההלכות הנוגעות למעשה, וחוזר עליהם לעולם, נכון הדבר לקבוע זמן קצר כל יום, ללמוד פעם אחת את כל התורה על הסדר, תלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וטוספרות וכל המדרשים מתנאים ומומרים, כמו מדרש רבה מדרש פסוקים פסיקות חזקוני, שכל דבריהם היא תורה שבעל פה שניתנה למשה מסיני, כדי שיגמור לפחות פעם אחת בחייו את כל התורה שבעל פה, ולקיים את המצוה **שנאמר** (דברים פרק יא פסוק כב) *שְׁמֹר תִּשְׁמְרוּן אֶת כָּל הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֶנִּי מִצְוֶה אֲתֶם לַעֲשׂוֹתָהּ*. ומסיים שאפילו אם ישכח הכל, הרי לעתיד לבוא יזכירו לו את כל מה ששכח מחמת אונסו, כי אי אפשר לחזור כל כך על כל מה שלמד בזמן מועט כל כך כל יום. והוסיף (פרק א סעיף ד) בשם חכמי האמת, שכל מי שיכול להשיג חלקו בתורה והתעצל ולא השיגו, ציטרך לחזור בגלגול לעולם עד שישגי וידע כל מה שהיה יכול להשיג, שבלי זה לא יתקן וישתמו.

הרמב"ם **עומק הפשט** (מספר 248) מקורות **מחז"ל מדרשים** **זוהר הקדוש** שכל מה שלמד אדם אף אם שכח יזכירו לו לעתיד. ו**מצינו** בכמה מקומות **בש"ס** שראוי לחזור על תלמודו לפני **אזוהר** **מקדוש** שכל מה שלמד אדם אף אם שכח יזכירו לו לעתיד. ומצינו בכמה מקומות **בש"ס** שראוי לחזור על תלמודו לפני **אזוהר** **מקדוש** שכל מה שלמד אדם אף אם שכח יזכירו לו לעתיד.

מאוד. והתבטא הרב שך 'הישיבות שלומדים חמש דפים בזמן, צריך לסגור את הישיבות האלו'.

הדרכה: בביאור סדר הלימוד הראוי, כתב **הגר"ש ואזנר זצ"ל** (שו"ת שבט הלוי חלק ב סימן נז) ללמוד גמרא רש"י ותוס' בבקיאות ובעיון עם מפרשים ושו"ע. ומבאר, ראשית דבר צריך לדעת, שהתורה נועדה לכל ישראל, בין בעלי כשרון וזיכרון ובין לחלשים.

שנית, צריך לדעת שלימוד התורה נחלק לשני חלקים; ידיעת התורה, ועיון התורה. והסדר הנכון מבואר **בגמ' (שבת דף סג.)** ליגמר והדר ליסבר, כלומר ללמוד את כל הש"ס ואחר כך להבין בעומק, ורוב התלמידי חכמים בזמננו לא יכולים לקיים את דברי הגמ' לשלמות, ללמוד את כל התורה בגירסא ואחר כך ליסבר, כי אם ינהגו כך, לעולם הם לא יוכלו להגיע ללימוד בעיון, ולאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא, שהיא המדרגה הכי גדולה בתורה.

עיון התורה, לברר צורת כל סוגיא ביושר העיון מתחילה ועד סוף, עם פירושי כל הראשונים וההבדלים ביניהם, והבנת היסוד של כל אחד, ואחר כך ללמוד על כל נושא את השו"ע השייך לו, ולחדד את ההלכות היוצאות והמסקנה האחרונה.

והעיקר ביחד עם להרבות בישיבה, לבקש רחמים ממי שהחכמה שלו, להתפלל ולכוין מאד כשאומר והאר עינינו בתורתך, ולבכות הרבה בתפילה שיאיר הקדוש ברוך הוא עינינו במאור תורתו. כמבואר **בגמ' (נדה דף עז:)**, מה יעשה אדם ויחכם, ירבה בישיבה, הרבה הרבו בישיבה ולא עלתה בידם אלא יבקש רחמים ממי שהחכמה שלו שנאמר כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, והא קמ"ל דהא בלא הא לא סגי'.

לימוד לאמיתו: לדעת **הגר"ר ניסים קרליץ זצ"ל** (חוט שני י"ד חלק ג עמוד סח) כל אחד צריך לבחור דרך לימודו לפי טבעו, באופן שישגי להיות בקי בש"ס, ולבודר דבר לאמיתו. ולגבי הוראת **החזון איש** (הובא בספר אחד), שלא לעזוב סוגיא לפני שמברר אותה עד הסוף, אפילו אם מתמשך ימים רבים, אי אפשר לקבוע בזה כללים, וסיכום הדבר הוא שלא מספיק לדעת כמה סוגיות ישר והפוך, אלא צריך להקיף את כל העניינים בש"ס, וכן צריך ללמוד כל סוגיא על בוריה, ובאופן קיום כללים אלו, יש הבדל בין הטבעים של האנשים.

וידוע על **הגר"ח מבריסק זצ"ל** (חידושי הגר"ח הוספות נספחים ד"ה תיאור) שהיה מוסר שיעור בעיון בישיבה כל יום על דף אחד, ולמדו את כל הש"ס לפי הסדר, מתחילה ועד סוף.

קום, אלא יש הרבה בשביל שיחזק מוחו בתורה, הקדוש ברוך הוא נותן לו חלקו בתורה, כמו אותו שממעט בשינה ומצער את עצמו, כי הכל הולך אחר המחשבה.

וכן מבואר **בחשק שלמה** (סוף מסכת מסכת עוקצין פרק ג) שאם אדם קובע עתים לתורה, ועוסק במלאכה כל היום ומכוון לשם שמים, כדי שיוכל אחר כך ללמוד ולהתפלל ולעבוד את השם, הוא מקיים את החיוב לא ימוש, כי הכל נחשב כלימוד. וכעין זה כותב **הכתב סופר** (פרשת ויצא) שאם ישן ואוכל על מנת שיהיה לו כח ללמוד נחשב שעסק בתורה.

וכתב **במשנה ברורה** (סימן קע"ס"ק מה) בשם **השל"ה** שזיהר מריבוי אכילה ושתיה, אלא רק להעמיד ולהברות את גופו לצורך עבודת השם, ובכך כל סעודותיו נחשבות סעודת מצוה. [אין מדבריו הכרח שמקיים בכך מצות תלמוד תורה, אלא רק שנחשב סעודת מצוה].

4. דרך הלימוד

לדעת היטב: כתב **בביאור הגר"א** (על משלי סוף פרק יג, פרק יז פסוק א) שבתורה הצדיק אוכל לשובע נפשו שלומד כדי שיהיה שבע, ולא מקפיד אם לומד מעט או הרבה, אלא שידע על בוריו. טוב ללמוד מעט בתורה, וחוזר תמיד בנחת, ולשמה, מללמוד הרבה וברייב, ולקנטר. ואמר **לרבי חיים מוולאז'ין זצ"ל** (כתר ראש אות נד) שעדיף שיהיה מלך בסדר אחד שידע אותו בבירור, משילמד עוד סדרים ולא ידע אותם בבירור.

והורה **הגר"ש אלישיב זצ"ל להגר"י דרזי שליט"א** (שבות יצחק סוף חלק יב עמוד יג) אחרי שלמדו מסכת שבת במשך 14 שנה ואמר הגר"י דרזי שעדיין אינה ברורה לו עד הסוף האם ההחליף מסכת או להמשיך באותה מסכת, ואמר שיחזור עליה שוב עד שהכל יהיה ברור, וכשנשאל מה עם שאר מסכתות, השיב התורה היא גדולה ולא שייך לדעת את כל התורה כולה, וזו לא סיבה שלא ידעו כראוי מה שכבר למדו.

הספק: האדם צריך לרכוש ידיעה מקיפה בכל חלקי התורה, ולא ללמוד רק דבר אחד, וכידוע מגדולי הדור האחרון, ובפרט מדברי **הסטיפלער זצ"ל** (קריינא דאגרתא חלק א) **והגר"מ שך זצ"ל** (מכתבים ומאמרים), **והגר"ג אדלשטיין שליט"א** (דרכי החיזוק) שצווחו על כך שתלמידי הישיבות לא מספיקים מספיק במסכתות הש"ס, וחושבים שמפלוכל בכמה סוגיות תהיה להם סברה ישרה והבנה נכונה בגמ', וטועים בזה

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל מזומן הזוכה בהגרלת גיליון 396 בסך 100 שקל מזומן האברך המופלג הג"ר מאיר שמחה מרגולין שליט"א 'חבורת הרב הלל רוטמן' ישיבת מיר ירושלים

שאלה: האם הלומד תורה בלי הבנה מקיים מצות תלמוד תורה, ויכול לעשות סיום מסכת?

האם ומדוע יש הבדל בין לימוד תורה, נביאים וכתובים, תורה שבעל פה, גמרא, זוהר, תהלים, ועוד? קורא בלשון הקודש לשאר לשונות? יכול להבין ואינו יכול להבין?

מקורות: גמ' (ברכות דף ו: שבת דף סג. ע"ז דף יט. ורש"י שם); שו"ת מהרי"ל חדושות (סימן מה); מגן אברהם (סימן נ ס"ק ב); שו"ע הרב (הלכות תלמוד תורה פרק ב סעיף יב-ג); של"ה (מסכת שבועות פרק תורה אור אות קעח); מראית העין (ע"ז דף יט.); אשל אברהם (בוטשאטש סימן מז); שיח השדה (שער ברכת ה' סימן א); ארץ צבי (סימן ו); מורה באצבע (סימן ב אות מד); חיים שאל (חלק א סימן עה).

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב. בכדי להשיב ולהכנס להגרלה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא לשלוח את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שוחח 4
2. בעמודות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

לע"נ האשה הצדקנית והחסודה מרת רבקה הורביץ בת רבי מאיר הכהן ע"ה נלב"ע בחג השבועות ת.נ.צ.ב.ה.

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- חלקי המצוה:** מצות 'והגית' היא על עצם הלימוד התורה, מצות 'ושנתתם' הוא על ידיעת התורה.
- סיני ועוקר הרים:** ידיעת התורה יש בה שני חלקים, א. סיני - שיהיה שגור בפיו מה שלמד להלכה ולמעשה. ולדעת כך את כל התורה כפי יכולתו. ב. עוקר הרים - 'למדן' בחידוד השכל לעיון והבנת התורה, עד שיוכל לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא.
- הכשר מצוה:** מותר לעשות כל הנצרך בשביל להבין היטב את הלימוד, כגון ללכת למרחקים כדי ללמוד תורה מפי רבו, וכן לנוח ולישון כפי הנצרך לפי טבעו. ונחשב כלימוד עצמו
- כל התורה:** נכון וראוי לקבוע זמן קצר כל יום, ללמוד במהירות ולפחות פעם אחת בחיים את כל התורה כולה.
- שיטות הלימוד:** נאמרו כמה שיטות בלימוד התורה ונציין כמה מהם. לא להתקדם עד שמבינים היטב את הנלמד. להספיק הרבה ורק כך מבינים.
- יושר העיון:** לברר את כל הסוגיא ביושר העיון, ואח"כ הדינים העולים, ליגמר והדר לימסבר. כל אחד ואחד צריך לדעת לפי טבעו לבחור דרך לימודו, ועכ"פ באופן שיגיע לזה שיהא בקי בש"ס, ויוכל לברר דבר לאמיתו.

עדכוני הלכה

צדיקים שבדור

כתב הג"ר משה פיינשטיין זצ"ל (שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ד סימן לז) ללימוד התורה כולה בכמותה ובאיכותה ובעמקותה הוא כמעט אי אפשר אף לאנשים חכמים גדולים ביותר אף בזמן חכמי התלמוד, ואף לדורות הנביאים ויהושע וזקנים לא היה לרובא דרובא, וגם כמעט לכולם, שיוכל איש אחד ללמוד כל התורה כולה כשיצטרך גם לעבוד לפרנסתו בשדות וכרמים וכדומה. ואף שהם אנוסים מכל מקום לא היה שייך ידיעת כל התורה באיש אחד, רק לצדיקים שבדור המדבר שלא הוצרכו לעבוד לפרנסתם לא בשדות וכרמים ולא בבית, אבל לא משבאו לארץ, ולכן הוצרכו להסכם יששכר וזבולון.

נושא הגיליון הבא:

'מצות הבנת התורה'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

התחננו והרבו תפילה לרפואת מרן ה"י הגאון הגדול רבי ירחמיאל גרשון בן מרים אדלשטיין שליט"א בתוך שאר חולי ישראל והן קל כביר לא ימאס תפילה רבים

קו מידע הלכתי
02-5377-085

מכון הילכתא 02-535-0

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

לקבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים יומי עיון
בית הוראה טלפוני
ביורוי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה